

Co je nového **1**

Uzavření Národní knihovny ČR v měsících listopad a prosinec 2014

Nová digitální knihovna Kramerius 4

Zkušební přístupy do databází

Revitalizace Klementina

Národní archiv ČR pořádá **1**

Píšete diplomovou práci na základě archivního materiálu?

Představujeme **2**

Vyhledávání v digitální knihovně Kramerius 4

Zdigitalizovaný dobový tisk k první světové válce v Krameriovi 3

Ptejte se knihovny a první světová válka

Tři novinky ve studovně Hudebního oddělení

3 otázky pro: Hanu Opleštilovou

Zajímavosti a tipy **6**

Co čte knihovník?

Střípky z historie

Kalendárium aneb víte že ...

Zveme vás **9**

100 x Vojtěch Kubašta

Betlémy v Klementinu

Knihy se těžko vystavují: Libor Fára (1925–1988)

Vánoční jarmark v Klementinu

e-zpravodaj NK ČR

číslo 2 / listopad, prosinec 2014 / beta verze
Dvouměsíčník

Adresa vydavatele a redakce:

Národní knihovna ČR, Klementinum 190, 110 00 Praha 1, IČ 00023221, DIČ CZ00023221

E-mail: e-zpravodaj@nkp.cz

Telefon: 221 663 279 (H. Vajnerová), 221 663 252 (S. Vondráková)

Výkonná redakce: Hana Vajnerová, Soňa Vondráková

Redakční rada: Irena Maňáková (předseda), Jana Huňová, Karolína Košťálová, Petra Šťastná

Grafické zpracování: Martina Zubačová

Příspěvky připravili: Lukáš Babka, Kateřina Hekrdlová, Václav Kapsa, Jaroslav Kostecký, Karolína Košťálová, Jan Lukavec, Zdeněk Matušík, Denisa Molitorisová, Eva Němcová, Veronika Ševčíková, Petra Šťastná, Hana Vajnerová, Soňa Vondráková

Obrazová dokumentace: Archiv NK ČR, Oddělení výstav NK ČR, reprodukce z knihy „Zmizelý svět Podkarpatské Rusi ve fotografiích Rudolfa Hůlky (1887–1961)“, Wikipedia

e-zpravodaj NK ČR je dostupný na adrese: <http://e-zpravodaj.nkp.cz>

Co je nového**Uzavření Národní knihovny ČR v měsících listopad a prosinec 2014**

Z důvodu pokračující revitalizace Klementina bude od 18. 11. 2014 uzavřeno Hudební oddělení po dobu jeho stěhování do náhradních prostor. V prosinci je plánováno uzavřít též Ředitelskou chodbu v 1. poschodí (nad Referenčním centrem) a hlavní schodiště, vedoucí do těchto prostor. Přesný termín je dosud projednáván.

Aktuální informace pro uživatele budou průběžně zveřejňovány na webu NK ČR.

V návaznosti na státní svátky bude celá Národní knihovna ČR uzavřena 15.–17. 11. a 24. 12. – 1. 1. Prostory se opět otevrou veřejnosti v pátek 2. 1. 2015.

Děkujeme za pochopení.

Nová digitální knihovna Kramerius 4

Od 1. září 2014 jsme pro vás zpřístupnili aplikaci **Kramerius 4**, která obsahuje dokumenty digitalizované v rámci projektu **Národní digitální knihovna** (NDK). NDK je souhrn aktivit, které provozuje Národní knihovna ČR spolu s partnerskými institucemi, směřující k digitalizaci a zpřístupnění národního knihovního dědictví. Výsledkem projektu NDK je možnost jednoduchého přístupu k dokumentům, které jsou svým charakterem často unikátní či vzácné a tvoří součást kulturního dědictví.

Konkrétně v digitální knihovně Kramerius 4 najdete převážně knihy a periodika vydaná od poloviny 20. století. V digitalizovaných dokumentech můžete plnotextově vyhledávat, tisknout si jednotlivé stránky nebo výběry stránek (např. jednotlivé články). Celý obsah digitální knihovny Kramerius 4 je přístupný z vybraných počítačů v jednotlivých studovnách NK. Část, hlavně starších dokumentů, si můžete prohlížet i z domova. Do digitální knihovny Kramerius 4 přibývají každým dnem nové stránky. Ke dni 20.10.2014 zde bylo možné najít 89 684 monografií a 1 025 periodik, což čítá 23 678 934 stránek.

Jak zjistíte, že kniha nebo časopis už jsou zdigitalizované? Jednoduše - odkazy na zdigitalizované dokumenty najdete v [online katalogu NK ČR](#).

Zkušební přístupy do databází

Do poloviny listopadu 2014 mohou uživatelé NK ČR v rámci zkušebního přístupu využívat kompletní nabídku elektronických časopisů z projektu s názvem *Project MUSE*, a to tzv. *Premium Collection*. Kolekce obsahuje více než 600 časopisů tematicky pokrývajících jak společenské a humanitní obory, tak medicínu a techniku. V NK

ČR je dlouhodobě přístupná tzv. *Standard Collection* obsahující více než 400 titulů převážně se zaměřením na společenskovední obory.

Do konce roku 2014 pak mají uživatelé NK ČR k dispozici testovací verze databází elektronických knih od firmy EBSCO – *eBook Public Library Collection* a *eBook Business Collection*. E-knihy z těchto kolekcí je možno stahovat pro offline čtení do přenosných zařízení.

Více o zkušebních přístupech [zde](#).

Revitalizace Klementina**Klementinum a bourací práce**

Ve 4. nadzemním podlaží v části Klementina, kde dřívě čtenáři hledali půjčovnu Slovanské knihovny, na kterou navazovaly prostory depozitáře, byly v posledních týdnech zahájeny bourací práce. Původní předpoklad byl, že podlahy jsou tvořeny vrstvami, které bude možné odloupnutím jednu po druhé odstranit. Ukázalo se však, že naši předchůdci, kteří rekonstrukci tohoto křídla prováděli za působení arch. Machoně, vytvořili podlahu ze souvislé betonové slupky. Pro další postup prací je potřeba beton vybourat, což se neobejde bez hluku, který se v určitých cyklech nese prostorem knihovny.

Vzhledem k náročnosti bourání bylo z bezpečnostních důvodů uzavřeno i podlaží níže, kde dřívě působila pracoviště linky zpracování dokumentů nebo pracoviště povinného výtisku knih. V příštích týdnech se stavební práce přesunou i do tohoto podlaží, tentokrát však zábor zasáhne také hlavní schodiště, které bude před podestou 3. nadzemního podlaží uzavřeno.

Národní archiv ČR pořádá**Píšete diplomovou práci na základě archivního materiálu?**

Zúčastněte se konference, kterou pořádá Národní archiv ve dnech 4. a 5. listopadu 2014 pod názvem „Archivy školám, archiváři učitelům“. Součástí akce jsou workshopy určené nejen vyučujícím, ale i studujícím (ba i zainteresovaným jednotlivcům mimo školy). V jednotlivých vystoupeních a během workshopů se dozvíte, jaké materiály lze v jednotlivých archivech hledat, jaká je časová náročnost práce s archiváliemi, jak postupovat, na koho se obracet, kde hledat základní informace, kde lze najít digitalizované archiválie na Internetu (a jaké).

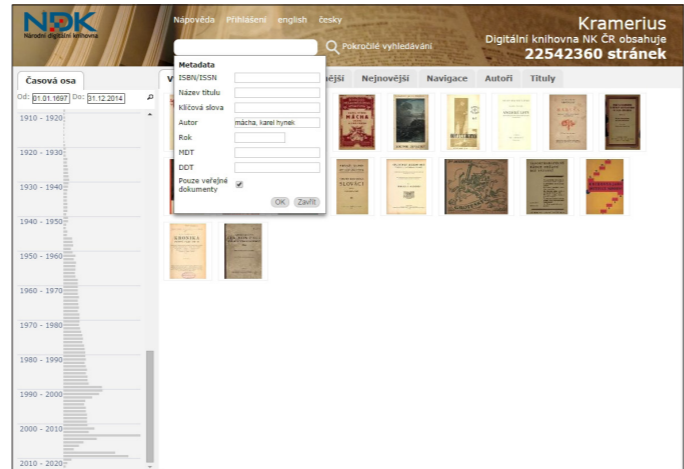
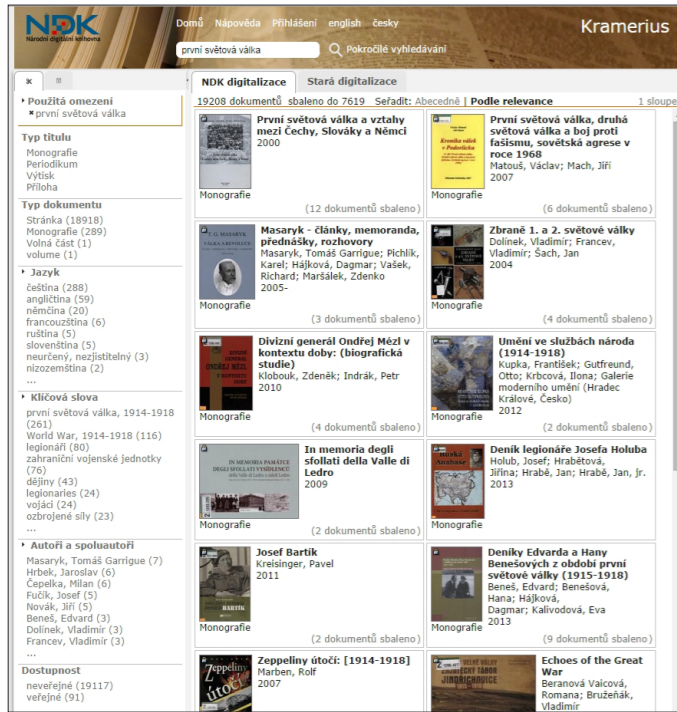
Bližší informace naleznete buď z domovské stránky Národního archivu <http://www.nacr.cz/> - nebo přímo na adrese <http://www.nacr.cz/Z-files/2014/program01.pdf>.

Představujeme

Vyhledávání v digitální knihovně Kramerius 4

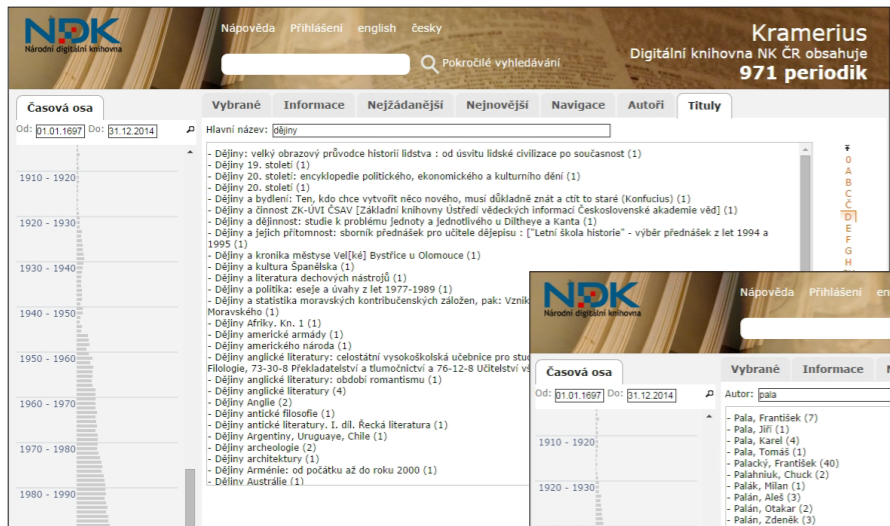
Digitální knihovna Kramerius 4 nabízí různé možnosti vyhledávání ve zdigitalizovaných dokumentech. Kromě základního vyhledávacího políčka, kam můžete zadat hledaný termín (viz obr. 1), máte k dispozici také pokročilý

vhledávání (viz obr. 2), kde lze vyhledávat podle jména autora, názvu knihy či časopisu apod. K vyhledávání konkrétních knih či časopisů můžete využít také záložku Tituly (viz obr. 3), případně Autoři (viz obr. 4).

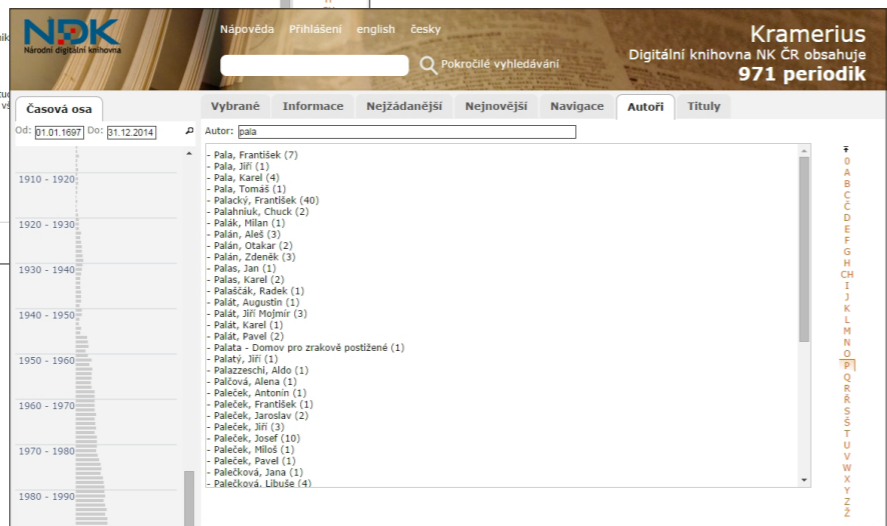

Obr. 2 Pokročilé vyhledávání

Obr. 1 Výsledky vyhledávání

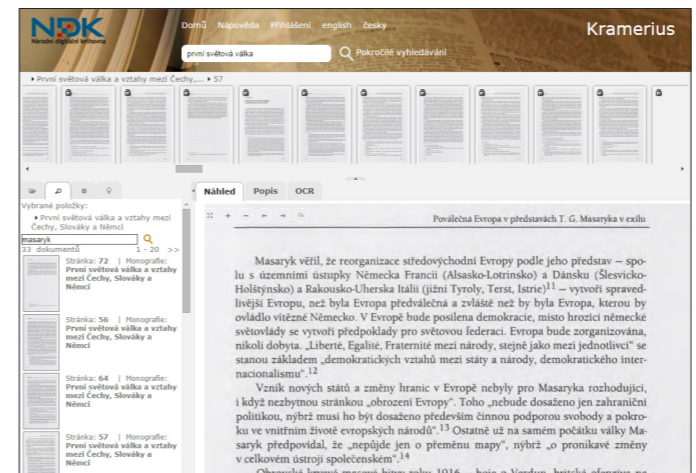
Obr. 3 Prohlížení rejstříku názvů

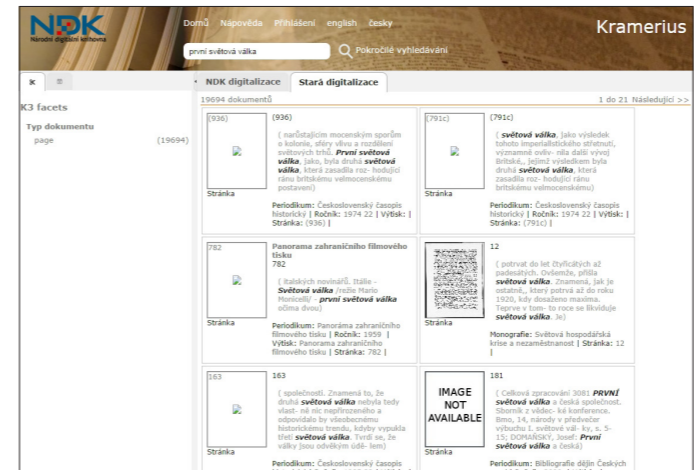
Obr. 4 Prohlížení rejstříku autorů

Nalezené dokumenty je možné dále plnotextově prohledávat (viz obr. 5), tisknout z nich jednotlivé stránky, výběry stránek, či pouze konkrétní část stránky. K tomu slouží nabídka v levém sloupci se záložkami pro přehled jednotlivých stránek, vyhledávání v dokumentu, tisk či pro přehled nabídky souvisejících dokumentů. Více k možnostem vyhledávání naleznete pod odkazem Nápořveda. Po zadání dotazu souběžně probíhá také vyhledávání ve verzi 3 digitální knihovny Kramerius. Výsledky jsou dostupné pod záložkou Stará digitalizace (viz obr. 6). Konkrétní dokument si můžete prohlédnout v původním rozhraní. Vzhledem k velkému objemu dat zatím není možné oba systémy sloučit. Digitální knihovna Kramerius 3 obsahuje více než 8 milionů zdigitalizovaných stran dokumentů z 19. a začátku 20. století.

Už jste si vyzkoušeli Digitální knihovnu Kramerius 4? Budeme rádi za vaše postřehy.

Obr. 5 Prohledávání plného textu

Obr. 6 Náhled výsledků hledání v systému Kramerius 3

Zdigitalizovaný dobový tisk k první světové válce v Krameriovi 3

K zamyšlení, jakým způsobem uchovávat kulturní knihovní dědictví vedl paradoxně negativní jev - povodně v roce 2002, které způsobily jen Národní knihovně ČR škody přesahující 20 mil. korun. Počáteční myšlenka směřovala k ucelenému národnímu programu, který by umožnil, aby byly cenné fondy knihoven převedeny na mikrofilm a zdigitalizovány. Program Kramerius obsahuje ohrožené noviny, časopisy, monografie aj. od počátku 19. století do poloviny 20. století. Od roku 2006 je v rámci Krameria ve spolupráci Vojenského historického archivu, Národní knihovny ČR a Ministerstva kultury ČR realizován projekt nazvaný „Historie a vojenství v dobovém tisku“. Pokud hledáte informace o svých předcích padlých či nevěstných v první světové válce, anebo víte, že váš příbuzný byl během první světové války zajat, zkuste pátrat v Krameriovi 3 v Abecedním seznamu jmen uvedených v Seznamech ztrát, v chronologických Seznamech ztrát, Doplňcích a opravách vydaných k Seznamům ztrát, Hlídce zajatců, Zprávách o raněných a nemocných, či ve Válečných zajatcích. Seznam zdigitalizované literatury na téma válka najdete též přímo na stránkách Vojenského historického ústavu.

Ptejte se knihovny a první světová válka

Služba *Ptejte se knihovny* zodpovídá dotazy z široké škály vědních oborů. Řazení podle oborových kategorií je např. jedním z kritérií pro dělení zodpovězených dotazů v [archivu služby](#) nebo pro generování konkrétních knihoven při [zadávaní dotazu](#). Mezi oborové kategorie patří také „Politické vědy. Vojenství“. Právě v této kategorii můžete nalézt dotazy týkající se první světové války a zdrojů, v nichž můžete dohledat své příbuzné a známé, kteří v této válce bojovali.

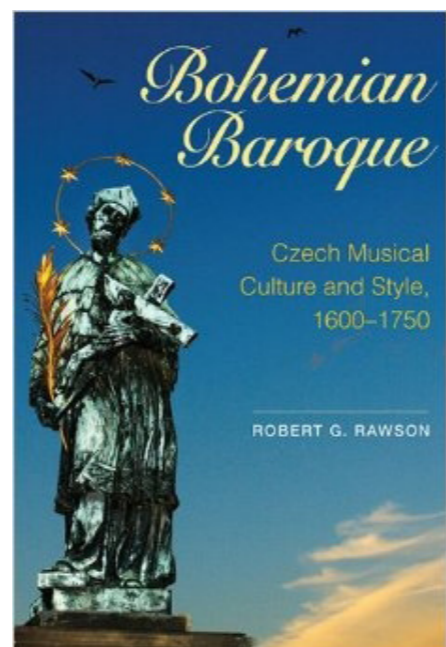
Jestliže Vámi hledaný hrdina z první světové války byl zajat, raněn nebo v ní byl zabit, s velkou pravděpodobností o něm dohledáte údaje ve volně dostupných seznamech v digitální knihovně Kramerius. Přehledný návod na vyhledávání spolu s odkazy na dokumenty naleznete v jedné z odpovědí v [archivu služby Ptejte se knihovny](#). Pokud Vás zajímají [vojenské časopisy](#), vydávané počátkem minulého století, podívejte se opět do archivu a jistě budete mile překvapeni množstvím informací, které zde najdete.

S první světovou válkou jsou neodmyslitelně spojeny také legionáři. Protože je toto téma stále aktuální nejenom pro historiky a badatele, ale také pro širokou veřejnost, nechybí dotaz na [československé legie v Rusku](#) ani v našem archivu.

Tři novinky ve studovně Hudebního oddělení

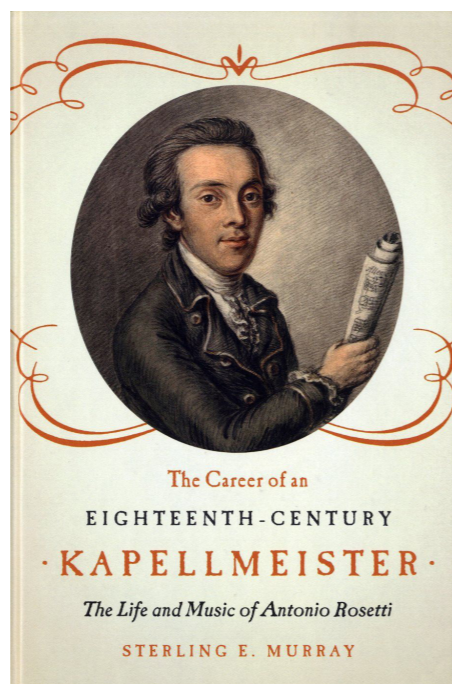
RAWSON, Robert. *Bohemian Baroque: Czech Musical Culture and Style: 1600-1750*. Woodbridge: Boydell, 2013. xix, 314 s. ISBN 978-1-84383881-4.

Kniha anglického muzikologa Roberta Rawsona reaguje nejenom na tradiční pojetí hudební historie českých zemí 17. a 18. století jako „doby temna“, nýbrž i na současné snahy hudebních historiků pojímat do zorného úhlu hudební kulturu českých zemí dané doby bez ohledu na rodný jazyk jejích aktérů. Pokouší se totiž sledovat a definovat tehdejší českojazyčnou hudební kulturu a identitu, její kořeny, ale i odlišnosti od zdejší německé tradice. Kniha má nepochybně jistý kontroverzní potenciál, zároveň se však jedná o cenný vnější pohled na hudební kulturu českých zemí 17. a 18. století. Můžeme ji také chápat jako pobídku českým muzikologům, aby přišli se svojí verzí tohoto nepochybně napínavého příběhu.

MURRAY, Sterling E. *The Career of an Eighteenth-Century Kapellmeister: the Life and Music of Antonio Rosetti*. 1st edition. Rochester: University of Rochester Press, 2014. 463 s. Eastman Studies in Music, v. 106. ISBN 978-1-58046-467-3.

Rozsáhlá monografie pojednává o litoměřickém rodákovi Antoniu Rosettim, českém kapelníkovi druhé poloviny 18. století, jenž – stejně jako dlouhá řada jeho kolegů – našel uplatnění až za hranicemi své rodné země. Kniha je vyústěním celoživotního badatelského zájmu autora, který Rosettimu věnoval svoji disertaci a vedle četných studií a edic jeho hudby vydal též tematický katalog skladatelovy tvorby:

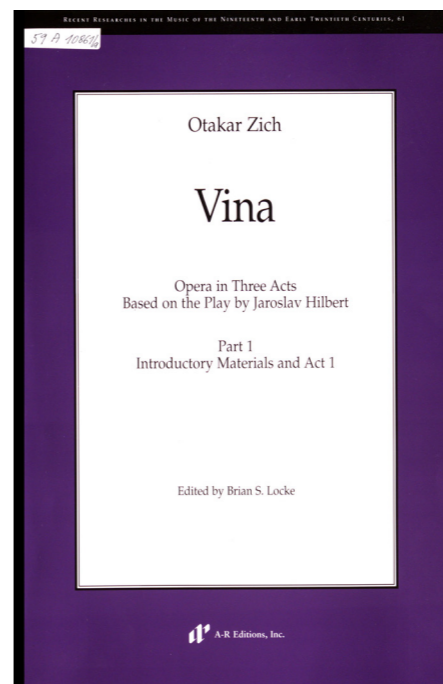

MURRAY, Sterling E. *The Music of Antonio Rosetti (Anton Rösler) ca. 1750-1792: a thematic catalog*. Warren: Harmonie Park Press, 1996. ISBN 0-89990-105-0.

Katalog i nejnovější monografii je možno studovat v Hudebním oddělení Národní knihovny ČR, stejně jako celou řadu edic Rosettiho děl (viz katalog [NKC](#)). Monografii doprovází rovněž webová stránka obsahující nejen ukázky textu, ale i početné další materiály: <http://rosetti.sterlingmurray.com/>

ZICH, Otakar a LOCKE, Brian S., ed. *Vina: Opera in Three Acts* [hudebnina]. Middleton: A-R Editions, 2014. 3 sv. (588 s.). Recent researches in the music of the nineteenth and early twentieth centuries 61. ISBN 978-0-89579-788-9.

Partitury oper českých skladatelů (nejenom) 20. století bývají vydávány jen zcela výjimečně - dnes můžeme bez rozpaků říci, že k tomu dochází jednou za několik desetiletí. Proto je edice opery *Vina* skladatele a estetiky Otakara Zicha (1879–1934) skutečnou událostí! Opera byla uvedena v Národním divadle roku 1922 a kritické ohlasy na ni byly poznamenány tzv. boji o Dvořáka, neboť Zich spolu s tehdejšími šéfy opery Národního divadla Otakarem Ostrčilem patřili k přívržencům Zdeňka Nejedlého. Vzorově zpracovanou partituru o velkém formátu a třech svazcích vydalo americké nakladatelství, rozhodující zásluhu na jejím vydání však nese editor Brian S. Locke.

V Hudebním oddělení NK ČR můžete studovat i jeho monografii pojednávající o kontextu, v němž Zichova opera *Vina* vznikala a zaznívala:

LOCKE, Brian S. *Opera and Ideology in Prague*. Rochester: University of Rochester Press, 2006. xix, 431 s. ISBN 1-58046-228-6.

3 otázky pro: Hanu Opleštilovou

Národní knihovna ČR vydala na počátku září tohoto roku výpravnou obrazovou publikaci *Zmizelý svět Podkarpatské Rusi ve fotografiích Rudolfa Hůlky (1887–1961)*, která obsahuje výběr téměř 200 fotografií zhotovených ve dvacátých letech 20. století ve východních částech tehdejší Československé republiky a kompletní soupis všech Hůlkových fotografií mapujících tuto oblast. Dílo Rudolfa Hůlky, úředníka, překladatele a fotografa-amatéra, jehož fotografický archiv se nachází ve sbírce Slovanské knihovny, bude pro řadu lidí velkým překvapením. Na otázky odpovídá pracovnice Slovanské knihovny Hana Opleštilová, jedna ze dvou autorů této publikace.

Jak jste se k dokumentům dostala?

Krabice se skleněnými deskami a alby s fóliovými negativy byly po léta uloženy na několika místech ve skladu Slovanské knihovny. Asi před třemi lety jsme spolu s kolegou Lukášem Babkou náhodně do jedné krabice nahlédli a vybrali jednu ze skleněných desek. Byl to celkem obyčejný záběr chalupy s modrou omítkou a doškovou střechou, ale jak byl zpracovaný, s jak velkým smyslem pro kompozici a detail, pro barvy! Začalo mě to zajímat. Postupně jsem zjistila, že část sbírky už byla rozříděna i popsána. Bylo tedy na co navázat – zbývalo jen pokračovat a vše dovést do konce. Dodnes nemáme žádný písemný důkaz o tom, jak se celá sbírka do knihovny dostala. Rudolf Hůlka zemřel v roce 1961 a pravděpodobně někdo z rodiny v šedesátých či sedmdesátých letech tento archiv věnoval Slovanské knihovně.

Čím je sbírka pozoruhodná?

Je výjimečná v několika ohledech. Předně nám dosud není známo, zda byl podobně velký soubor (4392 jednotek, z toho 1451 věnovaných Podkarpatské Rusi) za posledních dvacet let zpracován a částečně zpřístupněn veřejnosti. Autor, fotograf-amatér, zdokumentoval krátké a dynamické období počátku dvacátých let 20. století v nejnáchodnější části Československa. Zachytil všední i sváteční život takřka na celém území tehdejší Podkarpatské Rusi a přiblížil nám tak „zmizelý svět“ – tamější etnicky různorodou společnost (Rusíny, Židy a Romy), místní úctu k tradicím i projevy řemeslné zdatnosti, ať už šlo o dřevěné kostelíky či venkovské chalupy, anebo nejrůznější výrobky denní potřeby či pestré kroje. Na mnoha záběrech vystupuje v hlavní roli krásná a drsná příroda. Autor byl vnímavým pozorovatelem s hlubokým sociálním cítěním, o čemž svědčí jeho černobílé momentky lidí žijících na okraji tehdejší společnosti. Ty patří nepochybně k nejsilnějším zážitkům.

Zajímavosti a tipy

Co čte knihovník?

Obraz první světové války ve fondu NK ČR

Výročí vypuknutí první světové války zasáhlo nejen letošní obsah českých médií, ale také tematické složení přírůstků NK. Vzrostl mezi nimi počet titulů věnovaných tehdejší válčným operacím i počet publikací o kulturně-historických souvislostech války. Do poslední zmíněné kategorie patří třeba kniha Steffena Bruendela *Zeitenwende 1914* o tom, v jakém ideovém světě se pohybovali tehdejší umělci, básníci a myslitelé. Mnozí z nich válku vítali; kupříkladu S. Freud se vyznával: „Poprvé za třicet let se cítím být Rakušanem a cítím, jako by tato nepřítel nadějná říše dostala ještě šanci“. U nás hledal pozitivní, očištné rysy války literární kritik F. V. Krejčí nebo filozof Tomáš Trnka, který si od ní sliboval posílení obětavosti a lásky k vlasti i upevnění disciplíny. Naopak sociolog Max Weber skepticky soudil, že sjednotit se ve válce není nic zvláštního, k tomu nejsou potřeba žádné nové ideje; ty ale budou potřeba, až bude uzavřen mír.

Jiní soudobí historikové se pak pro postižení hrůz války odvolávají ke krásné literatuře a při volbě názvů sahají až ke starověké mytologii, jako Jörn Leonhard v knize *Die Büchse der Pandora: Geschichte des Ersten Weltkriegs*, v níž zaujímá nepřehlédnutelnou roli spisovatel Thomas Mann.

Další autoři vsadili spíše na bohatě dochovaný vizuální materiál. V knize *Světová válka: 100 let od největší tragédie v dějinách lidstva: začátek světové války v datech a dobových pohlednicích* si tak i čeští čtenáři mo-

hou prohlédnout třeba (dnes poněkud kuriózně působící) pohlednice, na kterých jsou velikonoční kraslice vyzdobeny v barvách Rakousko-Uherska, Německa a Turecka, případně na kterých jsou zobrazena nemluvíta v povijanech - sugerující představu, že Turčáci a Rakušáci už v tomto útlém věku stojí (či zatím leží) věrně při sobě. Možná ještě hodnotnější byl ale počín i u nás známé historičky B. Hamannové s názvem *Der erste Weltkrieg. Wahrheit und Lüge in Bildern und Texten* (První světová válka. Pravda a lež v obrazech a textech). V této knize se totiž vedle sebe ocitají nezřídka podobné výtvořky, které vznikaly jako variace na totéž téma, avšak na opačných stranách válečné fronty. A jestliže se některé z knižních titulů jasně snaží poukázat na viníka vypuknutí války, další nacházejí vinu u všech zúčastněných; podle Christophera Clarka a jeho knihy *Náměsíčníci: jak Evropa v roce 1914 dospěla k válce* „protagonisté událostí z roku 1914 byli náměsíčníci, kteří sice bděli, ale neviděli, a ačkoli je pronásledovaly zlé sny, přesto zůstávali slepí k hrůzám, do nichž nakonec uvrhli svět“.

Autor: Lukavec Jan

Střípky z historie

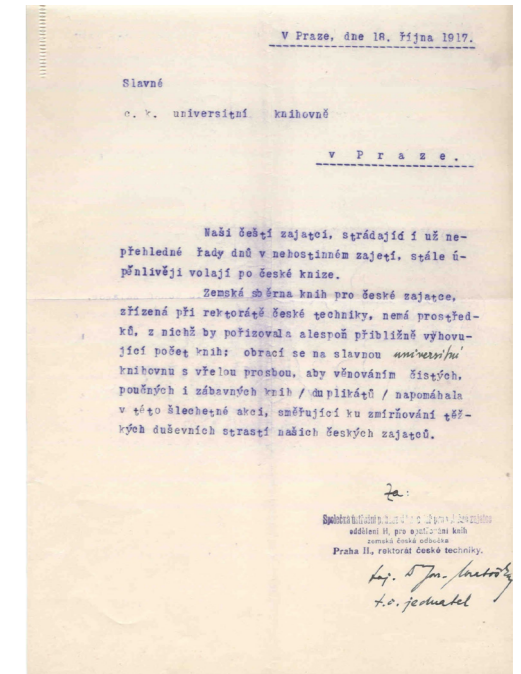
Nejen chlebem živ je člověk

Útrapy první světové války měly různou podobu. Ta, kterou ukazují dokumenty uložené v Archivu NK ČR, nepatří mezi nejhorší, přesto by o ní lidé měli vědět. A zajímat by měla především knihovníky, protože se týká potřeby číst i v nejtěžších chvílích.

Na přelomu 19. a 20. století se konaly v Haagu dvě mezinárodní konference, které se mimo jiné zabývaly postavením válečných zajatců. Výsledkem jednání byl Řád války pozemní, který byl první kodifikací pravidel obyčejového mezinárodního práva o ochraně válečných zajatců. Ten stanovil, že zajatci mají právo přijímat humanitární zásilky s potravinami, léky, šatstvem, ale i knihami.

Na základě toho se Mezinárodní červený kříž ujal v průběhu první světové války shromažďování a redistribuce zásilek knih. Do akce se zapojila rovněž tehdejší Veřejná a univerzitní knihovna. Duplikáty neválečného obsahu zasílala zajatcům prostřednictvím vídeňské sběrné četby pro válečné zajatce Rakouského červeného kříže. V roce 1917 se na knihovnu obrátila sběrna Českého červeného kříže, která se ustavila při rektorátu české techniky, s prosbou o věnování knih pro české zajatce. Ředitel knihovny přislíbil, že od nynějška budou knihy zasílány i prostřednictvím pražské sběrné.

Autor: Kateřina Hekrdlová

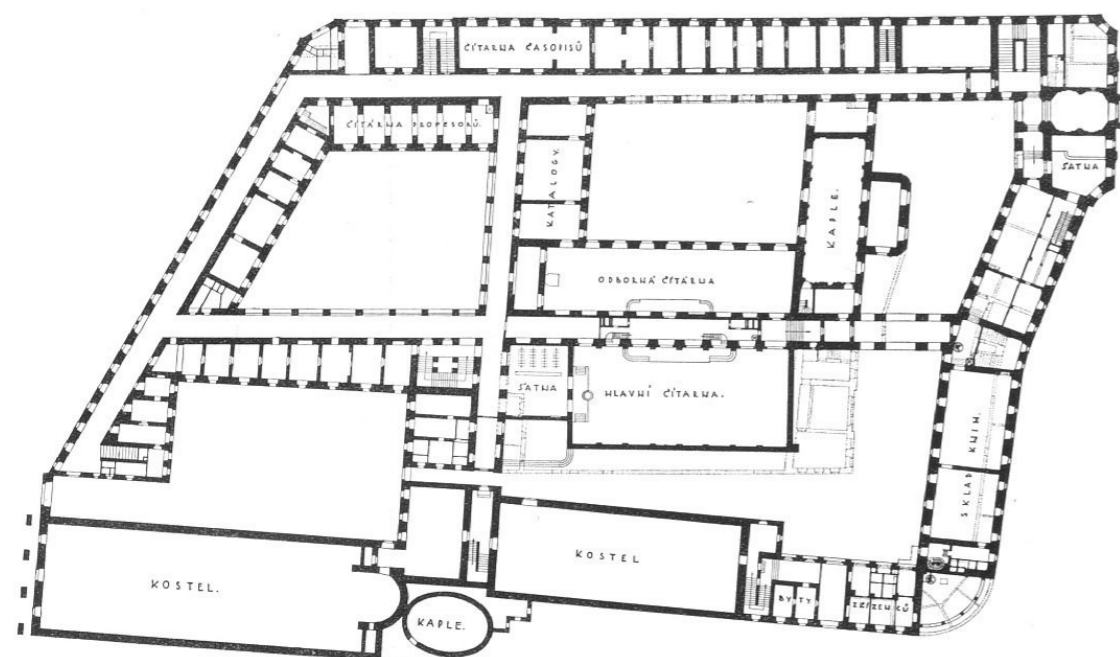
85. výročí otevření nově uspořádané Veřejné a univerzitní knihovny v rekonstruovaném Klementinu

Dne 28. října 1929 byly za účasti členů vlády a odborné veřejnosti slavnostně otevřeny nové čítárny a místnosti Veřejné a univerzitní knihovny v Praze. Tímto aktem byla završena první etapa rekonstrukce areálu Klementina pro potřeby vědeckých knihoven, jež probíhala v letech 1924 až 1936 a již byl pověřen arch. Ladislav Machoň.

Pro potřeby Veřejné a univerzitní knihovny byly původní prostory Klementina upravovány, současně však byla pro ni vystavěna i zcela nová, Hlavní čítárna (dnešní Hala služeb). V roce 1929 tak byly v knihovně k dispozici hned čtyři čítárny: vedle uvedené Hlavní, Odborná (bývalý refektář, dnešní Všeobecná studovna), Čítárna časopisů (dnešní Studovna vědeckých pracovníků) a Čítárna univerzitních profesorů (dnešní bufet). Kromě toho se knihovna mohla pyšnit moderními skladišti, potrubní poštou, ústředním topením, výtahy a dalšími vymoženostmi.

V roce 1929 našly v Klementinu vedle Veřejné a univerzitní knihovny útočiště i další knihovny (mj. Slovanská, Komenského, Královské učené společnosti) a instituce. V průběhu 30. let, po rekonstrukci východního křídla při Mariánském náměstí, zde našla sídlo i Knihovna vysokých škol technických (pozdější Státní technická knihovna). Postupně se tak naplňovala dobová myšlenka rekonstrukce tak, aby se Klementinum stalo „celé velikým domem knih“. Literatura k tématu článku.

Ladislav Machoň: Rekonstrukce Klementina pro veřejnou a univerzitní knihovnu v Praze. 1923–1929. Půdorys přízemí.

Kalendárium aneb víte že

... před 95 lety, 1. 11., se narodil **Radovan Lukavský**, český herec, divadelní pedagog a recitátor, studoval na jezuitském Akademickém gymnáziu

... před 280 lety, 11. 11., se narodil **František Martin Pelcl**, národní buditel, filolog a historik, první profesor češtiny na nově založené katedře české řeči a literatury na pražské univerzitě v Klementinu, spoluzakladatel Soukromé učené společnosti, pozdější Královské české společnosti nauk, dnešní Akademie věd ČR

... před 25 lety, 12. 11., byla svatořečena **Anežka Česká**, nejmladší dcera českého krále Přemysla Otakara I., abatyše kláštera Na Františku, zakladatelka špitálního bratrstva na Starém Městě (1233), které bylo později (1237) povýšeno papežem Řehořem IX. na Špitální a rytířský řád Křižovníků s červenou hvězdou, jediný původem český řeholní řád, jehož členy směli být pouze rodilí Češi po otcích i matce

... před 75 lety, 17. 11., byly německými okupanty **násilně uzavřeny české vysoké školy** v důsledku masové protiněmecké demonstrace

... před 25 lety, 17. 11., došlo ke **studentské demonstraci na Národní třídě**, která byla brutálně potlačena

... před 25 lety 18. 11., na protest proti brutálnímu zásahu proti studentům začala **stávka herců všech pražských divadel**

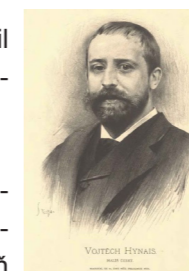
... před 175 lety, 19. 11., se narodil **Emil Škoda**, technik a podnikatel, zakladatel Škodových závodů v Plzni

... před 670 lety, 21. 11., byl položen **základní kámen ke stavbě gotické katedrály sv. Víta v Praze**, dosavadní biskup Arnošt z Pardubic byl zároveň jmenován pražským arcibiskupem

... před 240 lety, 6. 12., vydala Marie Terezie Školní řád, kterým zavedla povinnou školní docházku pro děti ve věku od 6 do 12 let v českých a rakouských zemích monarchie; až roku 1869 byl však přijat zákon, který povinnou docházku dětí v Rakousko-Uhersku vyžadoval pod hrozbou sankcí rodičům, kteří by děti do školy neposlali

... před 160 lety, 14. 12., se narodil **Vojtěch Hynais**, malíř, autor opony Národního divadla

... před 180 lety, 21. 12., zazněla poprvé ve Stavovském divadle při provedení Tylovy Fidlovačky Škroupova píseň **Kde domov můj**

... před 25 lety, 29. 12., byl **Václav Havel** zvolen **prezidentem ČSSR**

... před 45 lety, 30. 12., zemřel **Jiří Trnka**, český výtvarník, ilustrátor, sochař, scenárista, loutkář, kostýmní výtvarník a režisér animovaných filmů, jeden ze zakladatelů českého animovaného filmu

4. Zveme vás

V době vánočních a novoročních svátků (od středy 24. 12. 2014 do čtvrtka 1. 1. 2015) bude veřejnosti přístupná pouze výstava Betlémy v Klementinu, a to denně 9.00 – 18.00 hod., na Štědrý den do 15.00 hod.

Galerie Klementinum – Výstavní sál

(vstup od Mariánského náměstí, vchod B2)

Vstupné: dospělí 50 Kč; studenti, senioři, skupiny nad 10 osob 40 Kč / os.; děti 6–15 let 20 Kč; děti do 6 let zdarma.

100 x VOJTĚCH KUBAŠTA

18. 9. – 9. 11. 2014 / út-ne: 10.30–18.00 hod.

Výstava k 100. výročí narození malíře a grafika. Výběr pro výstavu připravil ze soukromé sbírky Ladislava Janoucha Archiv výtvarného umění. Exponáty knih doplní ukázky ilustrací, prostorových pohlednic, skládaček, knižních obálek a grafických listů, vystaven bude i soubor Klementinum z roku 1945.

BETLÉMY V KLEMENTINU

**28. 11. – 4. 1. 2015 / denně 9.00–18.00 hod.
(Štědrý den do 15 hod.)**

Vstupné na tuto výstavu: dospělí 50 Kč, studenti, senioři 30 Kč; skupina 10 a více osob 30 Kč/osobu; děti 6–15 let 20 Kč, děti do 6 let zdarma; pedagogický dozor má se školní skupinou vstup zdarma.

Výstava zahrnuje to nejlepší ze sbírky *Muzea betlémů v Karlštejně* s důrazem na historické vyřezávané betlémy z období od baroka až do konce druhé světové války. K vidění jsou i některé pro betlémy méně typické nebo raritní materiály jako např. cukr, sklo, perník a další. Součástí výstavy je také hra inspirovaná 150 let starým vyznáním lásky k betlémům - „*Co pro Vás znamená betlém?*“ a víkendové „*Hravé dílničky*“, kde si návštěvníci budou moci ozdobit skleněné vánoční ozdoby. Expozice je koncipována tak, aby zaujal jak odbornou veřejnost, tak rodiny s dětmi.

Výstavní chodba – přízemí

(hlavní vstup do budovy Klementina, vchod A)

Vstupné: 5,- Kč (platí pro návštěvníky výstav bez čtenářského průkazu NK ČR), není-li uvedeno jinak.

KNIHY SE TĚŽKO VYSTAVUJÍ:

LIBOR FÁRA (1925–1988)

6. 11. – 17. 1. 2015 / po-so: 9.00–19.00 hod.

Otevřený cyklus výstav s názvem *Knihy se těžko vystavují* upozorňuje na tvorbu předních výtvarníků a typografů převážně poválečného období. Pořádá jej společnost Elpida a Archiv výtvarného umění, z jehož sbírek většina vystavených knih pochází. Toto zastavení je věnováno Liboru Fárovi, malíři, sochaři a scénografovi.

Významnou část jeho díla tvoří také knižní grafika, pro niž je charakteristická výrazná, ale jednoduše funkční typografie, výjimečný cit pro fotografii a reprodukci, úsporně minimalistická práce s barvami, geometrie. Výstava představí nejen Fárovu knižní tvorbu, ale i několik jeho výjimečných plakátů.

Hlavní nádvoří Klementina

VÁNOČNÍ JARMARK V KLEMENTINU

4. 12. / od 10.00 hod.

Jarmark nabídne vánoční atmosféru a inspiraci, k vidění i zakoupení budou šperky z nejrůznějších materiálů, textilní doplňky, výrobky ze dřeva či papíru, korálky, patchworkové textilie, keramika, vánoční dekorace a mnohé další.

Výtěžek bude věnován nadačnímu fondu Klíček na provoz dětského hospice. Pořádá Národní knihovna ČR a Klub tvořivých knihovníků SKIP.